СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 252. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 30 жовтня 1933.

VOL. XLI. No. 252. Jersey City, N. J., Monday, October 30, 1933. THREE CENTS.

УКРАЇНСЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПОДАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВИ МЕМОРІЯЛ ПРО ВИЗНАННЯ РОСІЇ

ЗВЕРТАЮТЬ УВАГУ НА ОКУПАЦІЮ УКРАЇНИ Й НА ВИГОЛОДЖУВАННЯ УКРАЇНЦІВ МОСКВОЮ.

Домагаються розслідження справ перед визнанням.

НЮ ЙОРК. — Українські орґанізації предложили президентови Рузвелтови меморіял у справі визнання большевицького уряду.

Меморіял, підписаний Обєднанням Українських орґанізацій в Америці, Українським Народним Союзом, Провидінням, Українською Народною Поміччю, Злученими Українсько-Американськими Демократичними Клюбами стейту Ню Йорк, Комітетом Допомоги Голодуючій Україні в Шікаґо та Центральним Комітетом Українсько-Американських Національних Орґанізацій міста Ню Йорку, підкреслює окупаційне відношення Росії до України, вічну боротьбу українського народу проти цеї окупації та вживання Москвою навіть голоду для політичного приборкання Українців, невдоволених з московської влади. Меморіял заявляється за те, щоб американський уряд перед визнанням вислав на Україну комісію для розслідження тамошних умовин.

Меморіял додає, що український нарід уже нераз давав до зрозуміння, що не признасть ніяких договорів ні зобовязань, заключених у його імени без нього.

Українські орґанізації поробили заходи, щоби меморіял могла доручити президентови делеґація цих орґанізацій, але через навал праці, злученої з кампанію за відбудову краю, а потім ще через недугу. Президент не міг знайти часу на приняття делеґації. Одначе секретар Президента, Мек Інтаєр, повідомляючи про це українські орґанізації, подав телеґрафічно пораду переслати меморіял Президентови, запевняючи при тому, що всякі суґґестії, чи в користь визнання чи проти визнання, будуть взяті під увагу, заки уряд зробить остаточний крок у тій справі.

КАТОЛИЦЬКІ ҐАЗЕТИ НАКЛИКУЮТЬ ДО ПРОТЕСТІВ ПРОТИ ВИЗНАННЯ РОСІЇ.

НЮ ЙОРК. — Католицькі ґазети Америки почали згідно кампанію за вношення протестів до уряду проти визнання большевицького уряду.

Ці ґазети підкреслюють, що вони не вглядають у міжнародні питання, звязані з визнанням, ні в торговельні, а підносять справу виключно через те, що Росія не признає релігійної свободи, як її розуміють культурні народи, та що її уряд активно ломить усяку віру в користь безвірства.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ФОРДА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт заявився проти допущення автомобілів Форда до конкурсу на урядові контракти, бо Форд не підписав кодексу „Найри".

Форд нарешті перестав у цій справі мовчати та почав ґазетну кампанію проти уряду за „Найру". Форд показує, що поза „Найрою" він дає робітникам усі умови, признані кодексами „Найри".

ХОЧУТЬ АРЕШТУВАТИ „НАЦІСТИЧНОГО" АҐЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Федеральний уряд видав приказ арештувати Гайнца Шпанкнебеля, котрий мав промовляти на забороненому німецькому святі в Ню Йорку. Мають його арештувати за нарушення закона проти німецьких аґентів, виданого в часі війни Америки проти Німеччини. Уряд дослідив, що Шпанкнабель приїхав до Америки нелеґально.

ГІСТЕРІЯ БЕЗ КІНЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Жидівські Ветерани віднеслися до ґенерального прокуратора у Ню Йорку з домаганням відкликати інкорпораційний чартер „Ліґи Приятелів Нової Німеччини".

Цю Ліґу зорґанізовано для пропаґанди для націстичної Німеччини. Жидівські Ветерани стоять на становищі, що ця орґанізація проповідує антисемітизм та „пробує повалити американський уряд".

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ РИБИ.

НЮ ЙОРК. — Пані Горст фон дер Ґолц, нюйорська акваристка, (що студіює життя у воді), говорила на зборах Акваристичного Товариства про свої досліди над інтеліґенцією риб.

Вона каже, що риби вміють дуже добре пристосовуватись до умовин життя. Їх інтелеґенція є дуже ріжнородна. Дурні риби ходять лавою; розумніші риби спираються більше кожда на свою інтеліґенцію.

Риби, доказувала далі прелеґентка, мають високо розвинене родинне життя. Декотрі з них є „одноженні" до того ступня, що „вдівці" і „вдовиці" по втраті свого подруга вже більше пари собі не шукають.

MEMORANDUM

OF UKRAINIAN ORGANIZATIONS TO THE PRESIDENT OF THE UNITED STATES CONCERNING THE RECOGNITION OF THE UNION OF SOCIALIST SOVIET REPUBLICS.

THE PRESIDENT,
Washington, D. C.

SIR,

The time has come when you shall decide one of the most important problems of America's foreign policy: the question of the official recognition by the United States of the Union of Socialist Soviet Republics.

Hitherto this question of recognition has been decided negatively, for the United States Government had no desire to have any official connection with a state whose rule over the Russian people, as well as over its subjugated and enslaved peoples such as the Ukrainians, was based upon direct force alone. We have grown accustomed to regard the Soviet Republic as a state whose main purpose is the wholesale destruction throughout the entire world of those principles of democracy upon which our Constitution is based. We have come to regard the Soviet Republic as a state, which through the medium of its subservient tool, the Third International, disseminates Bolshevist propaganda throughout the United States for the purpose of overthrowing by violent means our democratic institutions and our social order.

The truth of this assertion has been repeatedly confirmed by the investigations of our government. It has been the motivating cause of the recent resolution of the American Legion—a body whose members fought to defend our democratic institutions—to oppose the recognition of the Soviet Republic by the United States Government.

The American Federation of Labor has recently also expressed its opposition to this proposed recognition, basing its action upon the ground that in no other country in the world is the laboring class so mercilessly exploited as in Soviet Russia. The Federation has repeatedly pointed out that the recognition of Soviet Russia by America would give the former an unprecedented opportunity of gaining American credit and loans by means of which Soviet trade would greatly increase, as a result of the further and greater exploitation of their enslaved workers, and the underselling of their competitors, including America. And finally, as the American Federation of Labor points out, the recognition of the Soviets by America would automatically open America's door to the hordes of Bolshevik propagandists who, as already has been proven, would stoop to any means to create dissensions and troubles among the American workers, seek to dominate the labor unions, and thus retard the progress of American reconstruction and make impossible the cooperation between Capital and Labor, towards which goal the National Recovery Administration is striving today.

And it is because of these reasons that we, American citizens of Ukrainian descent are also strongly and unequivocally opposed to the recognition of the Union of Socialist Soviet Republics by the United States Government.

And in addition to these very pertinent reasons as brought out by the American Legion and by the American Federation of Labor, we beg leave to add one more, to wit:

During the past year several millions of the inhabitants of Soviet Ukraine, the land of our ancestors, have died from starvation. The existence of this terrible famine in Ukraine has been repeatedly proven by the leading European and American press. It is impossible to give the exact figures as to the total number of deaths from this great famine, principally because of the rigid censorship in Soviet Russia. Just recently the Associated Press correspondent during his interview in Kharkiv with Alexander Asatkin, a Moscow political overlord in Ukraine, managed to obtain some official figures as to the number of famine victims in Ukraine, only to have these figures, which were considerably lower than reported in the outside world, refused transmission to America by the censor in Moscow.

It will be sufficient for us, however, to affirm the well authenticated reports of impartial American and European newspaper correspondents that during the past year several millions inhabitants of Ukraine have died a terrible death from starvation, and that even cannibalism was discovered in several sections of the country; all of this in a land which is regarded as one of the most fertile in the world.

As to the cause of this terrible famine in Ukraine even the foreign correspondents in Soviet Russia do not attempt to hide the fact any longer that the famine is a result of Soviet policy. They regard the famine as another step taken by Moscow directed towards the breaking down of the oppositon of the Ukrainian peasantry, which at all times was and still is, uncompromisingly hostile to the Communistic system, as well as to the occupation of Ukraine by Moscovschena (Russia proper).

The American-Ukrainian press is filled with reprinted letters from Ukraine which somehow managed to elude the strict Soviet censorship, and which contain pathetic appeals for help against this terrible foe—hunger. They implore us and others to appeal to the American sense of humanity and justice and have America aid the stricken Ukraine once more, as it did back in 1921.

All of these foregoing reasons have led us to send a delegation to the President of the United States, in order to inform the United States Government of our opinion concerning the recognition of the Union of Socialist Soviet Republics by the United States Government. We regard this task of expressing our unprejudiced opinion on this most important problem as our patriotic duty. And because of the reasons already cited, we respectfully recommend to the President to conduct any further necessary negotiations with the Soviets on the subject of the recognition only on the condition that the Soviet Republic permits the sending of an impartial Special American Mission to Soviet Russia, particularly to Ukraine, for the purpose of investigating the conditions therein, and to ascertain the direct cause of this terrible famine which during the past year mowed down millions of victims in Ukraine.

We are firmly convinced that the famine in Ukraine is not a result of poor crops or drought, but on the contrary, is a result of the political and cultural conflict between Ukrainian nationalistic aspirations and Moscow's imperialistic and centralizing designs; and also because of the Ukrainian peasants' opposition to Moscow's economic exploitation of Ukraine and to its forcibly imposed collectivization and other Communistic experiments practiced upon the Ukrainian people. The famine is the culmination of that unremitting and ferocious persecution of the Ukrainian people by Moscow dictatorship, which beginning back in 1918—when the Bolsheviks forcibly seized Ukraine which in accordance with the will of its inhabitants and their desire for self-determination had been formed into the Ukrainian National Republic—has continued with unbated force to this day.

The Bolshevik dictatorship over Ukraine, from its very beginning up to the present time, has always and without any interruptions whatsoever been maintained by brutal force alone against the will and wishes of the Ukrainian people. And in order to break this opposition, and to quell forever the unceasing struggle of the Ukrainian people to free themselves, the Soviets fostered during the past year this famine which has taken such a terrible toll of human life.

And therefore, in view of all of these circumstances, we believe that at least from the standpoint of humanity an investigation of these terrible conditions in Ukraine under the Soviets be immediately undertaken by this proposed Special American Mission.

Only after a thorough investigation of these conditions—as enunciated by the American Legion and American Federation of Labor, and finally by Ukrainian people—can the question of the official recognition of the Union of Socialist Republics by the United States Government be finally decided in accordance with the world renowned American principles of justice and humanity.

In view of the fact, that the Ukrainian people have repeatedly declared, thru their legal representatives, that they do not recognize the Russian occupation of Ukraine nor treaties and obligations entered into by the Moscow government concerning Ukrainian territories,

And in view of the fact, that under present Soviet Russian oppression the Ukrainian people are unable to express themselves freely upon questions vitally affecting them,

We owe it to the American Government as loyal citizens to call its attention to those facts.

Respectfully submitted,

UNITED UKRAINIAN ORGANIZATIONS OF THE UNITED STATES:
Emil Revyuk, President; D-r Luke Myshuha, Secretary.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION:
Nicholas Murashko, President; Dmytro Halychyn, Secretary.

THE PROVIDENCE ASSOCIATION OF UKRAINIAN CATHOLICS IN AMERICA:
Rev. Anthony Lotovych, President; Anthony Curkovsky, Secretary.

UKRAINIAN NATIONAL AID ASSOCIATION:
Peter Kudla, President; John Soroka, Secretary.

UNITED UKRAINIAN-AMERICAN DEMOCRATIC CLUBS OF STATE OF NEW YORK:
Michael Piznak, President; William F. Wagner, Secretary.

RELIEF COMMITTEE FOR STARVING UKRAINE, CHICAGO, ILLINOIS:
Dr. Emil Tarnavsky, President; P. Zaporozets, Secretary.

CENTRAL COMMITTEE OF UKRAINIAN-AMERICAN ORGANIZATIONS OF GREATER NEW YORK:
Andrew Borak, President; B. Wintonyak, Secretary.

ЗАМКНУЛИ ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТУ

ВАРШАВА (Польща). — У варшавськім університеті перестали польські студенти бити Жидів, а зате бються між собою. Польські націоналісти виступили проти своїх опонентів: Ліґи Молоді Пілсудського. Між ними панує така ненависть, що вже бються на ножі та стріляють до себе з револьверів. Пілсудчики повибивали вікна в склепах і часописних видавництвах націоналістів.

Влада замкнула університет і зарядила нові вписи.

ЗГИНУЛИ 22 АРАБИ ПІДЧАС ПРОТИЖИДІВСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ЯФА (Палестина). — Коло 10,000 Арабів протестували проти допущення жидівської іміґрації до Палестини. Демонстрація була заборонена Високим Комісарем. Та Араби на це не зважали, а пішли до мошей, помолились, а потім рушили в демонстраційний похід. Поліція намагалася їх розігнати і через те прийшло до завзятої вуличної боротьби, підчас якої вбито 22 особи, а 130 ранено.

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ В СВІТЛІ ІСТОРІЇ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Появилася друком східньо-европейська історична студія д-ра Іона І.Ністора, професора історії в черновецькому університеті, затитулована „Українське питання в світлі історії". Д-р Ністор є начальним провідником національно-ліберальної партії. Автор є відомий як учений і диплома́т. Належить до партії, яка мала й має ще й тепер далекосяглі впливи на державні справи й певно відограє ще важну ролю в історії Румунії.

Книжка ця обговорює історію України від надавніших часів аж до світової війни і повоєнного розчвертування українських земель. Зокрема обговорює румунсько-українські відносини.

Черновецький „Час" заповідає, що з огляду на особу автора, значіння його партії як і вагу самої теми, присвятить тій книжці спеціяльну увагу.

КІНЧАТЬ З МАДЯРСЬКИМ УРЯДУВАННЯМ В УЖГОРОДІ.

УЖГОРОД (Закарпатська Україна). — В маґістраті столиці Закарпатської України, в Ужгороді, все ще урядують по мадярськи, хоч урядова статистика виказує, що в місті є всього 17.78% Мадярів.

„Українське Слово" накликає місцеве населення повести акцію, щоби вже раз скінчити з мадярщиною та щоби місцеве населення при переписі записувало себе Українцями і надало місту український характер.

ЄЗУЇТИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

МУКАЧІВ (Закарпатська Україна). — „Душпастир", урядовий орґан мукачівської епархії, доносить, що епископ Стойка згодився, щоби чин Єзуїтів східнього обряду став працювати на території мукачівської епархії та щоб у Мукачеві оснував інтернат для молоді. Чин Єзуїтів уже раз був на Закарпатській Україні, але в часах Йосифа II. його усунено. Тепер чин Єзуїтів вертається на Закарпатську Україну вже не як латинський, але як греко-католицький. Досі були на Закарпаттю два чини: Василіяни і Редемптористи. Обидва стояли на українській національній плятформі. Зате поодинокі Єзуїти, як досі там працювали, не скривали своїх русофільських симпатій і працювали з деякими русофілами, котрі, як пише „Українське Слово", мали марку безхарактерних.

„УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО" ТИЖНЕВИКОМ.

УЖГОРОД. — „Українське Слово", незалежний суспільно-політичний часопис, який виходить в Ужгороді 1 і 15 кождого місяця під редакцією відомого народнього діяча, д-ра Михайла Бращайка, виходитиме раз на тиждень, почавши від 1 січня 1934 р.

УКРАЇНОЗНАВСТВО В НІМЕЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Цеї зими викладатимуть з обсягу українознавства в таких німецьких університетах:

У Мінстері читатиме й поясняти „Слово о полку Ігоревім" проф. д-р К. Г. Маєр.

В університеті в Галле оголосив проф. д-р Чижевський курс про Україну, її територію, людність і історію культури.

В Берліні вестиме д-р З. Кузеля три курси української мови в „Семинари орієнтальних мов". Курси українознавства уладжує теж „Український Науковий Інститут" при співучасти проф. д-ра І. Німчука, д-ра З. Кузелі й доцента Б. Крупницького. А на академічних викладах д-ра Пінска веде о. д-р Вергун курс про східній обряд.

НЕГРАМОТНА РУМУНІЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Урядово стверджують, що в Румунії не ходять до школи річно 1,300,000 дітей. Є 8,000 учителів без посади, а треба до 40 тисяч учителів, щоби всі діти, які є в шкільнім віці, могли вчитися грамоти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110. of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7..
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.0.
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7.

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДАЮТЬ МОЛОДІ ВІЛЬНУ РУКУ

Недавно тому відбулись організаційні збори відділів У. Н. Союза в таких місцевостях стейту Конетикот: Ню Гейвен, Ансонія і Бріджпорт. Це були збори відділів: 10, 18, 23, 59, 67, 262 і 370. На тих зборах реферували: головний предсідник нашої організації, М. Мурашко, й головний радний, Г. Євусяк.

Тим нарадам присвячуємо спеціяльну увагу тому, що там наші члени висказали дуже розумну думку, коли заявили в дискусії над справою приєднування молоди до У. Н. Союза, що вже час перестати балакати, а треба взятись до акції.

Якжеж тепер та акція має виглядати? Старші члени і на це дали відповідь. Вони ствердили, що треба рахуватися з дійсністю. А та дійсність виказує як на долоні, що не притягнемо молоді до відділів зі старими членами. Молодь має інші погляди на діловодство й на багато інших справ, які обговорюють старші на мітінгах відділів У. Н. Союза. Вона хоче належати до таких товариств, де вона була би своїм власним господарем і виказувалаб свою ініціятиву та своє розуміння Союзових і інших справ. Стверджено далі, що тільки тоді, коли підеться отим бажанням молоди назустріч, є можливість, що вона вступатиме до нашої організації більш громадно.

Ствердивши те, зібрані не розійшлися з нарад без пляну і рішення. Вони постановили, що мусить бути створений до місяця в кождій зі згаданих трох місцевостей осібний відділ У. Н. Союза, призначений виключно для нашої молоди.

Крім того порушено теж справу злуки відділів. В Ансонії рішено злуку трох місцевих відділів У. Н. Союза в один відділ. Отим старше покоління дало молоді доказ, що воно щиро дбає про добро нашої організації й хоче її розросту і сили. Значить, усунено тут ще одну перешкоду, яка не дає змоги членам У. Н. Союза на місцях мати свої сильні відділи, котрі були би притягаючою силою для нашої молодої генерації.

Думаємо, що той крок нашої старшої генерації заслугує на повне признання. Він вийде цілком певно на добре старшим, піднесе їх повагу і розум у молодих і скріпить наше організаційне життя по місцевостях. Крім того матимемо можливість нового підходу до молоди, даючи їй те все, чого вона бажає, та ліквідуючи своїми власними зусиллями те, що нас ділило й ослабляло. Як так поступлять відділи по інших місцевостях, то ми певні, що акція приєднування молоди до Союза піде лекшим ходом.

МЕМОРІЯЛ

українських організацій до президента Злучених Держав у справі визнання Союза Совітських Соціялістичних Република.

ПАНЕ ПРЕЗИДЕНТЕ!

Прийшов час, коли Вам приходиться вирішувати одно з найважніших питань американської заграничної політики: питання офіціяльного визнання СССР.

Досі це питання було вирішене негативно. Злучені Держави не були в офіціяльнім звязку з совітським урядом, уважаючи його насильством над російським народом і над народами, поневоленими совітською Росією. Досі звикли ми в Америці глядіти на Совіти як на державу, яка змагає до знищення в цілім світі тих демократичних принципів, на яких побудована наша конституція. Досі глядів ми на Совіти як на ту державу, котра через Третій Інтернаціонал організувала в Злучених Державах пропаганду в справі поваління нашого уряду і знищення нашого суспільного устрою шляхом революційного перевороту й установлення в Америці совітської влади.

Таку агітацію стверджено з боку урядових чинників. Та агітацію завважила на тім, що Американський Легіон, як організація тих, що своєю кровю боронили принципів демократії й американське імя, заявлявся постійно й заявився теж тепер проти визнання Совітів Злученими Державами. Американська Федерація Праці взяла знову під увагу ще й те, що ніде в світі не визискують так дуже робітника, як у СССР, і заявилася теж проти визнання СССР. Вона нераз уже підкреслювала, що визнати Совіти, значить дати московському урядови нагоду дістати з Америки позички на піднесення свого промислу, щоби тим промислом, в якім заняті міліони нужденно оплачуваних модерних невільників, побивати потім Злучені Держави на міжнароднім ринку, збиваючи ціни на товари. Вона підносила ще й те, що визнання Совітів, це уможливлення Совітам насилати до Злучених Держав нові ватаги большевицьких агітаторів, котрі тут вносилиб, як було досі, новий заколот у робітничі ряди, розбивалиб, як було досі, робітничі юнії, й спиновали би справу відбудови краю та уможливлення співпраці між капіталом і робітництвом, до чого саме наш уряд тепер прямує з акцією „Н. Р. А."

З отих причин, ми, американські горожани українського походження, як представники наших найбільших організацій в Америці, є теж проти визнання Совітів Злученими Державами.

Крім тих усіх важних аргументів, які піднесли Американський Легіон і Американська Федерація Праці, ми маємо ще одну важну причину для виправдання нашого становища.

Отсе в минулім році згинули з голоду на Радянській Україні, себто на землі батьків наших, кілька міліонів українського населення. Це відома справа, бо про неї писала й досі пише вся визначна европейська й американська преса. Точне число тих жертв подати годі. Бо, як доносить кореспондент Асошієйтед Прес, з дати: Москва, дня 22 вересня, навіть ті зменшені цифри, які йому подав підчас інтервю з Харкові Александер Асаткин, один з політичних ставлеників Москви на Україні, офіціяльна московська цензура зчеркнула й не дозволила переслати до Америки.

Та вистарчить, коли ствердимо те, що доносили безпартійні американські й британські кореспонденти, які подають, що згинули за один рік міліони людей, та що на Україні, найбогатшій европейській країні, дійшло до людоїдства.

Навіть чужинецькі кореспонденти не закривають тайни, що голод на Україні був викликаний совітською політикою. Цей наступ уважають і вони новим наступом Москви на знищення опору українського селянина, котрий не погоджується з комуністичною системою і з окупацією України Московщиною.

Американсько-українська преса друкує разураз листи, які припадково виминули строгу большевицьку цензуру і дійшли до горожан українського походження від їх родин на Радянській Україні. В тих листах от рідні благають ратунку від голодової смерти та просять піднести голос і заапелювати до гуманности Американців, щоби вони ще раз порятували Україну від загибелі, як її вже раз вратували в 1921 р.

Оті саме причини змушують нас вислати цю делегацію до Президента, щоби повідомити наш уряд про наше відношення до справи визнання Совітів. Ми вважаємо, що це є наш горожанський обовязок поінформувати уряд про нашу опінію в тій важній справі. Ми самі бажаємо собі, щоби в тій справі поступати з найбільшою обективністю. І тому просимо Президента домагатися від Совітів, заки справа їх визнання буде вирішена, дозволу на висилку до СССР безпартійної американської комісії, яка провірилаб відносини на місці. Зокрема просимо вислати таку комісію на Радянську Україну, щоби вона провірила, звідки взявся на Україні голод, який забрав в однім році міліони людських жертв.

Ми твердо переконані, що виголодження України Москвою не повстало наслідком невроджаю чи посухи, а тільки наслідком політичної боротьби України з московським централізмом, зокрема наслідком протесту українського населення проти економічного визиску України й проти колективізації та інших комуністичних експериментів на Україні. Це є продовження з боку Совітів того насильства, яке вони розпочали в 1918 р., коли пішли війною проти Української Народньої Республики і загарбали насильством українські землі, які, згідно з бажанням населення і правом на самоозначення народів, проголосили державну незалежність України.

Населення України від часу того поневолення ніколи не погодилося з совітським режимом і пануванням Москви над Україною. А щоби зломити опір України проти комунізму й окупації Москви, взялися Совіти в минулім році до виголодження України і її вилюднення, щоби на місце українського населення насадити кольоністів з Московщини.

Отсе є властиві причини, які виясняють, чому на Україні вигинули з голоду міліони населення в однім році. Оті закиди, які піднесла вже й американська преса, є такі важні, з чисто людського становища, що треба би їх провірити з боку безпартійної американської делегації там на місці, бо щойно по провіренню тих закидів, які видвигають Американський Легіон і Американська Федерація Праці, та які видвигає 40-міліоновий український нарід устами Американців українського роду, можна буде зорієнтуватися, кого це приходиться тепер Злученим Державам офіціяльно визнавати.

Супроти того, що український нарід завжди заявляв через своїх законних представників, що він не визнає московської окупації України, ні ніяких договорів та обовязань, які заключає Москва в імени українських земель; як і з огляду на ту обставину, що під теперішньою московською окупацією український нарід не має змоги висказати своєї думки у своїх життєвих справах, — ми, американські горожани, вважаємо своїм горожанським обовязком донести те все до відома Американського Уряду.

Остаємося з глибокою пошаною,

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:
Омелян Ревюк, предс.;
Д-р Лука Мишуга, секр.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:
Микола Мурашко, предс.;
Дмитро Валнчин, секретар.

ПРОВИДІННЯ:
о. Антін Лотович, предс.;
Антін Цурковський, секр.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПОМІЧ:
Петро Кудла, предс.;
Івча Сорока, секретар.

ЗЛУЧЕНІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ДЕМОКРАТИЧНІ КЛЮБИ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК:
Михайло Пізнак, предс.;
В. Ф. Вагнер, секретар.

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧІЙ УКРАЇНІ:
Д-р Омелян Тарнавський, предсідник;
П. Запорожець, секретар.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ:
Андрій Борак, предс.;
В. Вінтоняк, секретар.

OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НАВЧАЮТЬ МОВИ.

Заряд нюйорської поліції завів для поліцаїв курс англійської мови. Учасники курсу за науку не платять. Кошти поносить департамент, себто місто. Курс веде Міська Колегія.

Відкриваючи курс, комішенер поліції говорив:

„Вартість навчання англійської мови як наукової дисципліни і вправа в значінню слів збільшує спостерігаючий змисл, скріплює розсудок та ушляхетнює смак".

Ці слова показують справді на потребу навчання мови, і показують це не тільки на один спосіб. Якби комішенера були навчили добре англійської мови, він певно був би висловився крашe.

І певно був би не говорив так, що нібито тільки навчання англійської мови приносить такі користи. Це все можна осягнути через ґрунтовне навчання котроїнебудь виробленої мови.

ПОЛІЦІЯ Й ЧЕМНІСТЬ.

Далі комішенер сказав, що обовязком полісмена є бути чемним та давати людям інформації докладні й висказані чистою, граматичною мовою.

Та ще більшим обовязком від чемности є законність. Чи не вартоб дати поліції лекцію про те?

НАУКА ПРО ЗДОРОВЛЯ НЕ ОБМЕЖУЄТЬСЯ ДО ЗУБІВ.

Товариство вчителів вищих шкіл у Ню Йорку оснувало спеціяльний комітет для духової гигієни, себто науки про умове здоровля.

Досі під гигієною розумілося тільки науку про здоровля тіла. Під впливом цеї науки ми почали добачувати значіння заразливих недуг, нечистої води, брудного молока, фальшованої поживи для здоровля людини й громади. Тепер професори вищих шкіл показують, що здоровля ума таксамо важне. Коли професори вищих шкіл не стидаються говорити про своє умове здоровля, то чейже ми, люди з меншою освітою, не постидаємося подумати за своє.

ВПЛИВ ФІЛЬМ.

А. Лоренс Ловел, емеритований президент Гарвардського університету, котрий приняв президентуру Ради для Розсліду Фільм, каже, що фільми мають глибокий вплив на людину, особливо на молоду людину.

Наприклад, багато невдоволення з життя, яке можна бачити серед американської молоді, походить з „мувіс", де молодь правильно оглядає гарно одітих людей. Таксамо глибоке вражіння на цілу має оглядання фільм, яких темою є злочин.

Фільма, каже д-р Ловел, це ненаше ніж: дайте його в руки дозрілої людини, — принесе користь; дайте його в руки дитини, — покалічить себе або інших.

Ми дивимося на фільми як на забавку. Та ця забавка запускає своє коріння глибоко в душу людини.

СТАРЕ СТАНОВИЩЕ.

Якийсь Ерик Сарбок пише в „Ню Йорк Таймсі" кореспонденцію за визнання большевицької Росії та аргументує, що це буде дуже корисне для американської торговлі. Правда, дає він до зрозуміння, що конгресмен Гемилтон Фиш не любить гроша, що має червоную закраску, але такий гріш нас не відстрашить.

Це багато краще висловив римський імператор, що завів податки від виходків. Коли йому сказали: „Як тобі не бридко брати гроші від виходків", то цісар сказав: „Гріш не смердить".

С. Кравчинський.

В ТЮРМІ НАРОДІВ

(Оповідання).

(4)

Поїзд затихав, малів і цілком затих, бо вже був дуже далеко. Втікаючий отямився, зупинився і подумав:

— Чого втікаєш? Ніхтож не гонить за мною. То хіба не той поїзд, з котрого я вискочив. То було в ночи, тепер вже зоріє. То якийсь другий.

Збойський згадав, що собою добре гепнув об землю, і що його заморочило. Позираючи на небо, не сумнівався, що в тій заморочі пролежав бодай які дві години. З кишені вийняв годинник. Був розбитий.

— Так ясно, що мабуть вже буде пита, — подумав.

Почув, що по лиці плине щось тепле. Погладився рукою, на руці кров! Ціле лице було липке. Очевидно від крови. Знайшов місце, де виступала свіжа кров. Значить, там була рана. Хоч ся рана не була небезпечна, то всеж таки була невигідна і була би великим клопотом в дальшій мандрівці. Кров треба було конечне здержати. В своїй безрадности Збойський скинув з плечей мішок і відвязав. Кромі двох хустин і троха паперів не знайшов там нічого. Хустини були такі малі, що ними не перевязав би скалічелої голови. Став роззиратися навкруги себе побачив ростучий молочай. Нарвав і на рану видушував білий, липкий сок. Рана перестала кровавити.

— Присхне як на псови! — подумав.

Намикав мокрої трави і нею вимив закровавлене лице. Витер чистою хустиною і подумав:

— Тепер мені треба би якнайскорше втекти з того міста... Куди? До міста небезпечно. Перед полуднем туди не зайду. Ануж жандарми вдуріли тай перед своїм начальством похвалються, що мали сигналізованого злочинця, та позасипляли і він втік їм? Так дурні бувають на світі. Як жандарми заалярмували поліцію, то вона вся вже буде на ногах і його спіймають як курята в сітку.

Рішився іти набезбач до першого села. Там покажеться, куди далі обернутися. Пройшов скоро залізничий шлях на той його бік і пустився навпрацi, маючи схід сонця і вором. Переступив ще дорогу, що ідучи рівнобіжно до залізничого шляху лучила два села. Втішившися, що знов попав на кущі, котрі скрили його перед людськими очима. Кущами пішов більше як пів години, позираючи що хвилі наліво на схід, щоби не збитися з полудневого напряму своєї мандрівки.

Коли вже пробрався крізь чагарник, вийшов на чисте поле. Тут з віддалення пятьох верств побачили би його. Сам не знав, що робити, бо зійтися тут з людьми цілком не мав охоти. Став призиратися своєму одягови. Він мабуть цілком не подобав на людей з тих сторін. Треба було вигадати, що відповісти, як би тут з ким зійшовся і як би сей спитав, звідки він, і куди йде. Погадав собі, що неодному впаде в око і видасться підозрілою його торбина на плечах.

— Шкода, що я її не кинув у кущі. Тепер лишити її в чистім полі небезпечно. Як би жандарми знайшли її, або як би вчули, що її знайдено тут, то також знали би, що я туди пройшов.

Перед собою побачив свіжо зложений стіг збіжа. Підійшов до нього. Здоймив з плечь торбину. Вже хотів всунути її між снопи, коли озирнувся взад, побачив яких двіста кроків за собою двох мужиків. Їх лицям в раннішім сумерку годі було придивитися. Оба були в замащених овечих кожухах, в вилиняних кучмах і стояли неподвижно, звісивши руки. То були двірські чабани. Хоч дивилися просто на нього, то начеб ним цілком не цікавились. Їх погляди були такі байдужні й апатичні, що вони, Збойський гадав, його наміру не помітили. Підійшов до них.

— Добрий день! — сказав, підвівши руку до криси капелюха.

— Здорові були! — відповів старший, вже цілком сивий.

— Не знаєте, де тут дістав би коні з візком? — Збойський спитав.

Пастухи повитріщували очи один на одного. Аж по хвили молодший пастух відповів:

— Та чому ні? Дістати дістав би. Не тут, а в селі.

— А ти звідки йдеш? — спитав старший.

— Я проїжжий, — відповів збігець. — На стації я вискочив з поїзду, щоби купити пару папіросів і поїзд мені втік. Ждати до рана, аж надійде другий поїзд, мені не хотілось. Я гадав, що через ніч зайду до міста пішки. Я став бити ногами і збився з дороги. Всю ніч блудив і тепер сам не знаю, де я.

— Очевидно, очевидно. Чого було ждати. Відси до міста три години. Тільки як ти міг зблудити? Дорога все йде попри залізну дорогу. Ти не бачив тої дороги?

— Шельма догадується! — подумав Збойський. — З ним небезпечно далі балакати, бо зачинає випитувати цілком так, як жандарм.

Щоби закінчити сі допити сказав:

— Я хотів пройти навпраці. Там на стації якийсь чоловік пояснив мені. Говорив так багато, і так багато показував сюди то туди, що лиш збаламутив мене. Я попав був на якусь дорогу, та я гадав, що той чоловік саме її казав мені переступити. Аж пізніше, коли вже збився з дороги, я нагадав собі, що він троха не так розказував мені.

Старий пастух уважно призирався Збойському, та на його лици не зворухнувся, не задрожав ні один мускул. Він добродушно сказав:

— Так, так. Не диво. В чужій стороні, навправці! Вже довго так блудиш? Ти не з сих сторін?

— Та не з сих. Як зайти до села?

Збойський вже став нетерпеливитися й потерпав, що се слідство готово зле для нього скінчитися. Старий пастух ще раз глянув йому глибоко в очі і відповів, показуючи рукою:

— Та ось так. Пройдеш поле аж до онтого горбка. Вийдеш на горб, Наліво побачиш корчі. Між корчами дорога. Як побачиш, вона не зїджена. Ти нею не йди. Праворуч побачиш вітрак. То млин нашого давнішого пана. Туди також не йди. Нікого там не знайдеш. Вже не меле. Наші рубають вітрак на топливо. Ти просто себе. Попадеш на стежку. Тою стежкою все вправо і вправо. Вийдеш на край горба. З горба побачиш в долині хати. То наше село. Сухомля звуть його. Так вона й злоконвіку звалася. Сухомля тай Сухомля. Там іди від хати до хати і питай, чи не відвезли би тебе до міста. Знайдеш охоті, бо для коней тепер в селі роботи нема.

— Спасибі вам, — Збойський сказав і скоро відійшов.

— Щасливої дороги! — старий крикнув за ним.

Відходячий відвернувся і не задержуючись відкликнувся:

— Спасибі! Тепер вже не буду блудити.

Старий дивився за незнакомим стороннім. Коли сей вже був далеко і старий не боявся, що почує, сказав до молодшого товариша:

— То якийсь злодій. Мабуть на стації вкрав той мішок і втікає.

Збойський зайшов на горбок і побачив усе, як то йому сказав був старий чабан: ліворуч доріжка, праворуч вітровий млин. Не пішов далі в сторону села. Звичкою всіх конспіраторів є, треба чи ні, замітати, себто затирати свій слід. Кромі того йому не подобалася цікавість старого чабана.

— Може той старий вгадує, що я політичний? Може він свого молодого товариша вже вислав до села, щоби бічними стежками перебіг мене і заалярмував громадське начальство?

Незїджена доріжка, перед котрою старий перестерігав його, вела в гайок.

— Сі сторони, то не Сагара, — подумав. — Недалеко Сухомлі хіба буде якесь друге село. Чи тільки в Сухомлі є коні і візки?

ВІДГУКИ ГОЛОДУ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

В НІМЕЦЬКІЙ І БЕЛЬГІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

Український Громадський Комітет Ратунку України дістав від двох земляків із Німеччини та Бельгії вирізки з тамошньої преси, яка щораз частіше звертає увагу на голодову катастрофу Радянської України. Перед нами статейки, що подають інформації про голод, і покликують шоб організувати допомогу нещасливому населенню, часописів: „Германія", „8 Ур Абендблят", „Штутгартер Ноєс Таблят", „Зібенбіргіш-Дойчес Тагеблят" і інших.

Бельгійська преса, столична і провінціональна, має ще більше зворок як німецька про жахливий стан на Радянській Україні. Вона помістила поклик „Українського Комітету в Бельгії для допомоги голодним України та Кубані", як це бачимо з вирізків таких часописів як „Ліберальна Фляндрія", „Меза", „Провінція Намуру", „Провінція", „Денник з Бріж", „Денник Кантону з Сіней", „Будучність Люксембургу" й ін. Крім цього знаходимо окремі статті на тему голоду та політичної ситуації Радянської України у „Ліберальній Фляндрії", „Вальонській Країні", „Громадській Справі", „Вечірнім Кур'єрі", „Ранку" та „Провінції". Ось кілька фрагментів із довгих статтей:

„У 1921 р. сотні тисяч людей можна було спасти завдяки зорганізованій допомозі Злучених Держав, „Червоного Хреста" та Апостольської Столиці. Нині всяка чужинна допомога — неможлива, бо російський уряд нічого не робить у цьому напрямку. Опухлим від голоду він відповідає: „Їджте схованy вами муку! У Радянському Союзі нема голоду!"

„Товариш Калінін заявив недавно, що „зріст добробуту серед мас можливий тільки у соціялістичній країні". На цю сміливу заяву відповідають ниті тисячі опухлих трупів і вигододнілих людей... Один бистрій спостерігач написав десь, що попри всі хиби модерного капіталізму цей капіталізм мав бодай ту заслугу у своїх активах, що припинив великі епідемії голоду, які колись періодично нищили світ".

(„Ранок", 23. серпня).

„Большевицькі вовки показують приїзжим чужинцям тільки міста і „зразкові" фабрики, але не хотять їх возити на села, де селянин умирає з голоду, коли вже раніше не розстріляли його карні відділи. Тому мусимо погодитися з тим, що правду про Україну можемо довідатися тільки здалека. Бо те, що оповідають нам утікачі зпоза Дністра, або рідкі писані матеріяли, не дають нам ясного образу. Усежці звістки, правдиві у загальній картині, показують нам нужду України і південних земель".

(„Вільна Фляндрія", 29. серпня).

ЗПОЗА КУЛІС РОЗВІДКИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

(VII) У війні грає першорядну ролю розвідка, контррозвідка, саботаж і пропаганда. Так у світовій війні вели дуже зручну пропаганду всі воюючі держави. Переворот у московській імперії в 1917 році був ділом дуже зручної німецької пропаганди. В деяких повоєнних книжках висувається навіть твердження, що й повалення режиму Керенського і закінчення війни на східньому фронті було ділом німецької пропаганди. Також бунт у французькій чорноморській фльоті був ділом дуже зручної большевицької пропаганди.

По відвороті німецьких військ з України постановила була антанта встрянути активно в події на Сході і повалити большевизм при помочі білих московських армій. Англійці почали наступ з півночі від Архангельська, а Французи дістали були доручення обсадити всі чорноморські пристані і допомагати маршовим білих московських армій на Москву. Французи, які прийшли на Чорне море з теплих країв, не могли видержати холоду і зробились були дуже податні на большевицьку пропаганду. Агенти большевиків працювали ночами. Вони розкидали заклики до вбивання офіцирів і завзивали до покінчення війни. Наслідки були добрі, бо коли французький адмірал дав був наказ острілювати Севастопіль, то моряки збунтувались і вивісили були на кораблях большевицькі хоругви. Почалося братання з Москалями і ситуацію вратувала англійська фльота, яка загрозила обстрілом, якщо Французи не піддадуться. Під англійською ескортою поїхали кораблі до Франції.

До нині ще не вияснене питання, як загинув англійський адмірал лорд Кіченер. У війні першу ролю відіграв провід. Щоб ратувати Москву перед розвалом, постановлено було в Лондоні вислати до Петрограду лорда Кіченера. Переговори велися вже довший час і хоч були таємні, то всетаки не могло обійтися без того, щоб вістка про них не дісталась до відповідних громадянських кол. Про приїзд Кіченера говорилося вже довго перед тим, заки він приїхав. Про це довідався був один московський революціонер, що жив в Англії. Його ціллю було повалити царизм у Москві. Цю вістку передав він своїм товаришам дальше. Літом 1916 року виїхав лорд Кіченер кораблем і зараз після того пропав раз на все. До сьогодні не знайдено ані сліду по кораблі. Виказується, що згадані московські революціонери були добрим матеріялом для німецької розвідки і ця їх використовувала, як лише могла. Не інакше робила й антанта. Виказується також, що в 1918 році революційна організація Савінкова одержала була великі гроші за це, що вбила в Москві німецького посла, графа Мірбаха, а на Україні генерала Айхгорна.

Завдяки німецькій пропаганді прийшло було в французькій армії до бунту. Полки відмовлялись робити фронтову службу. Французи мали щастя, що Німці про це скоро не довідались. А то булиб усіми силами вскочили в ту прогалину, де полки збунтувались, і булиб скоро здобули Париж. Німецька розвідка працювала добре, але нас був закоріткий, щоб могти передати вістку до штабу. Вістки такі йшли в якесь збірне місце в запіллі, там оброблялись відповідно, а дальше передавались через Швайцарію до німецького штабу. Тимчасом французький штаб зорієнтувався, яка небезпека загрожує цілому фронтові, і вислав на загрожене місце вірні полки. Збунтованих вояків розброєно і здесятковано, а ситуацію вратовано.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Протестаційне Віче.

В неділю, дня 22 жовтня, відбулося в галі Української Школи відділу ч. 212 Президент Ст. віче в справі голоду на Великій Україні. Віче влаштовано заходом усіх місцевих українських організацій. Сотки присутніх виповнили простору галю по береги. Не бракувало теж московських ступайків, які намагалися внести заколот і за це викинено їх за двері.

Влаштуванням віча займався спеціяльний комітет в такім складі: Микола Галагін, предс., Михайло Швець, заст. предс., Степан Давидович і А. Куйбіда, секретарі, й Дмитро Фенканин, касієр.

Віче відкрив предс. М. Галагін, вказуючи на страшні відносини, серед яких опинився український нарід під Совітами.

Хор ім. Лисенка, під управою о. Мусійчука, відспівав американський гимн та „Вкраїно Мати" і „Не плакати нам".

Про поневолення України Москвою говорив д-р Л. Мишуга. Історичними фактами і датами виказував він плановий наступ Московщини, що змагає до політичного й економічного поневолення України. А вкінці спинився на політиці червоної Москви і заподіяним нею голодом на Україні, який пожер на протязі року мільйони українських селян і робітників.

Редактор Ярослав Чиж виказував московське нахабство, а потім зупинився довше на політиці Польщі супроти України, стверджуючи, що як Москва так і Варшава змагають однаково до поневолення України.

Переведено збірку, яка буде доповнена жертвами братств і товариств і вислана через „Обєднання" на потерпівших від повені в Галичині й на пропагандивну літературу в справі голоду на Радянській Україні.

Третій бесідник, о. Мусійчук, підкреслив, що як царська так і червона Москва є однаковими намишами ворогами. Червоний московський комунізм, рочи білий московський націоналізм це одно й тесаме; це так, як би переляти московський борщ з білого чоршка в червоний.

Гром. Галагін доказував листами з краю, що все те, що пишеться про голод на Україні, є щирою правдою.

Секретар п. Давидович прочитав по англійськи резолюції, які принято одноголосно й вислано до Вашингтону. Про віче й резолюції була обширна згадка в місцевій американській пресі.

Віче закінчено відспіванням „Ще не вмерла" і „Не пора".

Гість.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жалібний Концерт.

Заходом нюйорських відділів О. Д. В. У. і 1-го Асторійського влаштовано в неділю, дня 22. жовтня, в Стайвесант Гай Скул „Жалібний Концерт" в память українських героїв-революціонерів.

Прибули біля 1,200 місцевих і позамісцевих Українців. Настрій був святочний. Програма свята добірна.

Мішаний і мужеський хор товариства „Бандурист" з Ню Йорку, підсилені співаками бейонського „Бояна", виступили під умілою управою п. Гната Палажія. Вже сам виступ цього хору надавав концертові більш боєвий ніж „жалібний" характер. І так повинно бути зі святами в память борців. Панна Перестюкевна віддала деклямацію з чуттям. Наші відомі солісти, як пані Марія Гребенецька, панна Е. Кузів (скрипка) і п. Павловський були сердечно витані, а по виконанню своїх точок оплескувані, бо на це дійсно заслужили.

Належить згадати, що на це свято скомпоновав наш композитор, М. Гайворонський, музику до слів вірша зі старого краю про героїв Біласа й Данилишина. Відспівав цей новий твір хор „Бандурист". Мельодія сумовита (як та наша доля), поважна (як наша мета), сердечна (як наша любов до Рідної Землі). Пісня була перепліткана деклямацією п. Василя Мельничука.

Скрипково - мандоліновий гурт орхестри п. Михайла Гайворонського ввів новість. У виконанню брали участь і присутні, співаючи з орхестрою такі пісні як „На вулиці сурма грає" і „Гей, там на горі Січ іде".

Святочний реферат виголосив п. Теодор Свистун. Реферат був змістовий і поетичний а присвячений культови героїв.

Додаткова деклямація „Послання" Шевченка мала такі прогріхи: Не можна справляти Шевченка. І не можна його твору краяти, як кому подобається. І не можна вимовляти по „галицьки".

Акомпанював п. Стембер. Переведено теж збірку на визвольну боротьбу.

Присутний.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З віча на делегацію і пропаганду.

Повідомляю, що до „Обєднання" передано з віча, яке відбулося в Купер Юніон дня 29. січня, $85.18, які призначено на висилку делегації до Вашінгтону і на допомогу пропаганді української справи.

Стефа Абрагамовська, скарбничка.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З нагоди 20-літних роковин Товариства „Любов", від. 370 У. Н. Союза, прибув до нас головний предсідник, п. М. Мурашко, й ми мали нагоду пригадати собі не тільки історію нашого відділу, але й цілої організації.

Згадую про це, бо того роду зібрання причиняються до скріплення нашої організації. Виробляється в той спосіб більша Союзова солідарність і більша карність. Члени нашої організації мають нагоду почути про всі пляни У. Н. Союза, а разом з тим висказати свою думку. Такими поїздками і зібраннями вбивається теж те все, що вносить у ряди нашої організації заколот. А це значить багато, коли хочемо придбати Союзови нових членів.

Михайло Довгий, секр.

ГРАФ ЦЕПЕЛІН У ШІКАГО.

Німецький кермовик „Граф Цепелін" приїхав на шікагоську виставу. Серед організацій, які збиралися святкувати приїзд „Графа Цепеліна", наче страшна боротьба за Гітлера. Боротьба дійшла до того, що бенкет у честь команданта повітроплава, Екенера, піддержали з 500 німецьких організацій у місті всього 6 товариств.

НОВА ШИБЕНИЦЯ.

Перед двома місяцями повернувся мазур-кольоніст з Боснії і дня 9. 8 ц. р. опустив свого зятя в Голгочах, повіт Підгайці, з наміром поїхати на захід. Відхід його підглянув Н. Савка з Голгіч і йшов за старцем, а в лісі під Бережанами його задушив і зрабував йому 77 долярів і 563 злотих. Як звичайно, зачав за ті гроші гуляти, що впало поліції в око і дня 5. 9. ц. р. його арештовано. Убийник показав трупа, вже розложеного. Переводиться слідство в спішному порядку. Савці грозить доразовий суд, котрий відвасть присуд смерти.

М. Костишин.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

(Спомин з 1918 р.).

Згинули деспоти, зійшло сонце волі,
З Першим Листопадом наш нарід повстав,
Вільний і свобідний на рідній землиці,
В свої власні руки керму перебрав.
Упадок деспотів прапор наш підняв,
Щоб в славу народу гордо повівав.
Воскресла вже воля: розсунулись хмари,
Вже сонечко вийшло, не так як колись...
По Львові розбіглись стрілецькі громади,
Так любо, так мило, хоч стій і молись
За тую хвилину, що вольною стала,
В пригноблену душу радости налляла.
Не довгож та воля у нас гостювала:
Деспотизм кровавий приніс занепад.
Повстали руїни, а нам лиш про волю
Що року згадає Перший Листопад.
У нас не пропаде стрілецька слава:
Вернеться ще воля і рідна держава!
Хотяй в перемозі край почвертували,
Ми звірства тиранські зносим вперекір.
В борні не спочинем за волю народу,
Хотяй про нас пишуть тайний договір.
Нас Перший Листопад справив на дорогу:
Віpим, що здобудем в борні перемогу!
Кров борців нас кличе, до пімсти взиває,
Їх тіни блукають понад Рідний Край...
Де глянеш, довкруги стрілецькі могили
Нас кличуть: „Народе! кривди не прощай!
„Бо кляте тиранство вам не дає жити
І нам у могилах не дасть відпочити.
„Борітесь за волю й долю України!
Не вірте, що прийде борні занепад.
Тиж народ великий!... Поглянь вперед себе!...
Бач!... Перед тобою мріє Листопад!
„Забувай невдачі, що були колись,
За правду, за волю завзято борись!
„Ставай власним паном на рідній землиці!
Молот ти ще кріпко, ох, кріпко держиш,
Ще рук мозолистих не згризли кайдани,
До пімсти ще силу свою покріпиш!
„Найтвердші граніти розібєш на прах,
Щоб певний до волі остався той шлях".

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

SONGS OF THE UKRAINE,

Arranged for Chorus by Alexander Koshetz.

(Witmark Educational Publications, New York, N. Y.).

This new series, represented here by seven numbers deserves attention if for no other reason than the prestige attached to the brilliant conductor of the Ukrainian National Chorus. On the other hand, the intrinsic merit of the arrangements is so great that on examination they would win favor if an utterly unknown name, or even no name, were attached to them.

Not that any extravagant and labored efforts at squeezing "effects" into the folktunes used are manifest. On the contrary, a master-artist, who shrinks from any distortion or perversion of the original message carried by the songs, is at work here. The result, as in this same musician's arrangements of Foster's "Old Folks at Home" and "O, Susanna", is an enhancement of the original charm, while new depth and strenght are added. The country lass matures into the women of high place. The musical power, the deftness, the almost imperceptible touches, by which these transformations that sacrifice nothing are affected, are such as are possible only to one who has an almost uncanny power to prefigure vocal effect.

Four numbers, The Chicken Lady, (Задумала вража баба); A violin is singing in the street (На вулиці скрипка грає); Lullaby (Котику сіренький) and O, Give Thanks Unto God (Хвалите Господа) are before me. All are colorful, singable, full of lovely legitimate effect. Perhaps "Lullaby" is the most extraordinary; but one feels that only changing moods in himself can give basis for preference, for each piece is a distinctive addition to the literature for unaccompanied chorus.

Will Earhart.

(Music Supervisors Journal, Book and Music Reviews, Conducted by Will Earhart, Director of Music, Pittsburgh, Pa., October, 1933).

До цеї оцінки, яка так високо ставить працю над українською піснею нашого славного композитора, Олександра Кошиця, як теж українську пісню, треба додати, що це є критика найсолїднішого музичного журналу.

Згадаємо ще, що видавнича фірма Вітмарк видала ще два аранжменти Ол. Кошиця двох американських пісень, а то „Олд фолкс ет гом" і „О, Сюзанна".

Досі вийшли з друку 15 українських пісень, а дальші в друку. Отсе перший випадок в нашій історії, що українська пісня іде в широкий світ для вжитку чужих хорів в англійськім перекладі.

Переклад на англійську мову робить поет-музика, директор Індіянапольської Консерваторії, Макс Т. Крон.

Згадуючи за те, можна тільки радуватися отим новим культурним здобутком та подякувати п. Ол. Кошицеви за його труд і побажати йому якнайкращих успіхів. Ми певні, що наші хори і наша молодь звернуть особливу увагу на отсе видавництво.

ЕВА СКУСИЛА АДАМА БАНАНОМ?

З біблії знаємо, що Ева дала Адамови вкусити овоч із заказаного дерева і представляємо собі чомусь усе, що то було яблуко. Одначе англійський археольог, д-р Говард, твердить тепер, що у передісторичних часах не було у Малій Азії та в Мезопотамії зовсім ніяких яблінок і тому про райське яблуко не може бути мови. Натомісць автор святого письма мав на думці певно банан, який у цілій малоазійській та середземноморській культурній области вяжеться тісно з поняттям раю.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SOVIET CONSULAR AID SHOT DEAD IN POLAND.

Second Russian Wounded by Ukrainian Terrorist.

By the United Press.

LWOW, Poland, Oct. 21.— Alexander Najlov, Soviet consular official, was assassinated and another consular official was shot and gravely wounded in the Soviet Consulate here today by a visitor whose name the police refuse to reveal.

The man who fired the shots, when arrested, told police he wanted to assassinate the Soviet Consul as a protest against the sufferings of the Ukrainians under the Soviet regime.

Police said the assassin belonged to a Ukrainian terrorist organization.

(Daily News, New York, October 22, 1933).

DEALER CONQUERS OBSTACLES.

The past three years have been receding ones in most lines of activity, but not so with P. Stasiuk, meat dealer of 124 First ave., New York City, whose business has so steadily increased that he has found it necessary to remodel and make additions to his store and factory until, at this time, he has one of the most modernly-equipped processing departments and one of the largest retail provision houses in the city.

October 5 marked the official opening of the new store, and a steady stream of well wishers and customers kept Mr. Stasiuk occupied from early morning until closing.

The recently enlarged store appears to be in the wrong setting, with its modern counters, display cases and many labor's saving devices. One would hardly expect such a store in the poorer neighborhood of a large city, but business has thrived and developed to such a point that it has become necessary to increase production facilities and selling accommodations.

Mr. Stasiuk has the confidence of his trade. He knows them by name, for not only has he increased his patrons each year, but he has retained those from the time he opened his first small, dimly-lighted shop on the lower East Side. A European by birth, but an American by choice, Platon Stasiuk is made of the stuff that makes worthwhile citizens and greater things are anticipated of him.

(National Provisioner, Chicago-New York, October 14, 1933).

UKRAINIANS ASK U. S. TO PROBE RUSSIAN CRUELTY TO NATIONALS.

Before America Recognizes Soviet, Cruelty Tales Should Be Investigated by Mission, They Hold.

Meeting in the Ukrainian Hall at 212 President Street yesterday, the United Ukrainian Organizations of Passaic and vicinity adopted a resolution asking the United States to send a special mission to Ukraine to investigate charges of Russian cruelty before acting to recognize officially Soviet Russia.

Speakers at yesterday's meeting were Dr. Lukas Myshuha, editor of the Ukrainian daily, "Svoboda," of Jersey City; Jaroslaw Czyz, editor of the Ukrainian Daily, "Narodna Vola," of Scranton, Pa.; the Rev. Stephen Musiychuk, of the Ukrainian Orthodox Church, this City, and Nicholas Hallohon, president of the organization.

They charged that at the close of the World War the Bolsheviks overthrew the new Ukrainian Republic and set up a dictatorship by force and trickery to quell the centuries-old struggle of the Ukrainians for freedom. Not content with this, they claimed, the Soviets are now attempting to starve the Ukrainians into submission by withholding food and taking Ukrainian grain from the peasants in order to feed the masses in the Russian cities.

Charges that four million Ukrainians had starved in the past year were made.

The resolution asked the United States to intercede and put a stop to "these acts of unprecedented barbarism committed upon the Ukrainian people by the Bolshevik dictators."

Officers of the organizations are Nicholas Hallohon, president; Michael Shwetz, vice-president; Stephen Davidovich and Alex Kujbida, secretaries, and Dmytro Fenkanin, treasurer.

(The Herald-News, Passaic, N. J., Monday, October 23, 1933).

UKRAINIANS FIGHT SOVIET RECOGNITION.

Charge 5,000,000 of Race Died of Starvation and Persecution by Russians.

CITE BARBARITY OF REDS.

Charging that close to 5,000,000 Ukrainians have died from starvation and persecution during the last year in Russia, more than 600 Philadelphia Ukrainians yesterday passed a resolution appealing to President Roosevelt not to recognize the Soviet Government.

Meeting at Ukrainian Hall, 849 North Franklin street, under the auspices of the United American-Ukrainian Organizations of Philadelphia, an overflow crowd cheered the resolution, which charged further that recognition of the Union of Socialist Soviet Republics would mean the flooding of the country with goods manufactured by enslaved labor, to the detriment of the American standard of living.

"Thousands and thousands of Ukrainians have been shot, and thousands more sent to virtually certain death in Northern Siberia because they have held sentiments contrary to those held by the Soviet Government," Stephen Shumeyko, of Newark, N. J., editor of the Ukrainian Weekly, told the meeting.

Millions Starved."

"The barbarity of the Communists has no parallel in the history of mankind," he added. "Ukrainians have been forced to eat rats and mice, and millions have starved to death because of alleged 'poor crops' in a land that is the most fertile in the world.

"Meanwhile the Communists have been taking out of the Ukraine trainloads of foodstuffs for the people in other sections of the country and for the export trade. We appeal to the civilized nations to put a stop to this barbarianism, and we appeal to the President to appoint a commission to investigate conditions in the Ukraine before going any further in recognizing the Communists.

"American writers and visitors have not been allowed to enter the stricken Ukrainian sections, but we have letters and other proofs that whole villages have been allowed to die off from lack of food, merely because they are not in symphaty with the tyrannical aims of the Government."

Oppose "Entry of Spies."

Francis Ralston Welsh, Philadelphia, also joined in the protest against recognizing Russia at the same meeting.

"Nothing could be more thoroughly unpatriotic than to encourage the introduction into the United States of the agents of Communism, who are virtually spies of a hostile nation, which is openly and professedly trying at all times to undermine and overthrow our Government and virtually our entire civilization," he said.

"The Communist Party of Russia, the Communist Government, and the Third Internationale are all controlled by a small group of autocrats. They rule by terror and their brutality, cruelty and unscrupulous dishonesty have become proverbial."

Other speakers at the meeting included Dr. Walter Gallen, president of the United American Ukrainian Organizations; Peter Kyryliuk, editor of America, the local Ukrainian newspaper, and Theodore Fedus, lawyer.

(Public Ledger, Philadelphia, Monday Morning, October 23, 1933).

UKRAINIAN GROUP WILL ASK ROOSEVELT TO ORDER FAMINE STUDY PRIOR TO RECOGNITION.

A delegation will be sent to President Roosevelt by the United Ukrainian Organizations of the United States today to propose an investigation of conditions in the Ukraine before recognition is accorded Soviet Russia, Dr. Luke Myshuha, secretary, announced yesterday.

The delegation will present a memorandum to the President declaring "that the proposed recognition would be the recognition of che foreign rule in the Ukraine imposed and maintained by brutal force."

During the past year several million inhabitants of the Soviet Ukraine died from starvation in a famine that was another step taken by Moscow toward the breaking down of the Ukrainian peasantry's opposition to the Communist system, the statement charges.

"We are firmly convinced," it says, "that the famine in Ukraine is not a result of poor crops or drought, but on the contrary, is the result of the political and cultural conflict between Ukrainian nationalistic aspirations and Moscow's imperialistic and centralizing designs, the culmination of unremitting and ferocious persecution."

Accusing the Soviet Government of having fostered the famine, the memorandum says "we believe that at least from the standpoint of humanity an investigation of these terrible conditions in Ukraine under the Soviets should be emmediately undertaken by this proposed special American mission."

(The New York Times, Saturday, October 28, 1933).

БРАТИ — ПІДПАЛЯЧІ.

В кольонії Запуст-Боратин, луцького пов., в господарській загороді Миколи Бурковського вибухла пожежа, яка знищила стодолу зі збіжем. Слідство виявило, що пожежу спричинили брати Бурковського, Федір і Федось, які з пімсти підложили вогонь. Підпалячів арештовано.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(6)

Зізнання підсудного Миколи Мотики.

На питання предсідника заявляє, що до вини не почувається. Біля 2. серпня 1931 р. зустрінувся перед полуднем з підс. Бунієм на вулиці перед крамницею „Маслосоюзу", держачи в руках польський часопис „Глос дрогобицько-бориславскі", який між новинками завсіди подавав приїзжих лікуванців. Між ними вичитав теж назвище посла Т. Голувка і цей список показав підс. Буніеви, а цей відповів, що дійсно пос. Т. Голувко приїхав до пансіонату перед двома чи трома днями. (Тут предсідник перериває і каже, що вперше підсудний згадує за газету, хоч уже 5 разів слухали його підчас слідства та на розправах. Мотика відповідає, що дійсно не згадував, бо міркував, що це маловажна дрібничка). Хто був пос. Голувко — підсудний перед убивством не знав. З преси довідався по убивстві, що це польський посол, який був начальником виділу східних справ у міністерстві закордонних справ та був великим прихильником польсько - української згоди. На вислів підс. Бунія, що „треба би з ним (Голувком) щось зробити", підсудний не звернув уваги. (Тут знову перериває предсідник його зізнання та каже, що в слідстві Мотика зізнав, що зрозумів так вислів Бунія, що посла Голувка слід „стратити"). Мотика каже, що в нього був тоді (в слідстві) інший хід думок. Далі каже, що пополудни на зустрічі з Бунієм побачив В. Біласа і теж показав ту саму новинку зі списком нових лікуванців та згадав, що в пансіонаті Служебниць мешкає посол Голувко та що з ним слід щось зробити, як казав Буній. Білас кивнув лише головою та усміхнувся. Опісля бачився з В. Біласом вранці 29. серпня 1931 і тоді Білас звернув увагу підсудному, щоби того самого дня вечором сидів у хаті і виробив собі алібі. (В тій хвилині предсідник знову звертає підсудному увагу, що в слідстві зізнав, що В. Білас йому сказав, щоби сидів у хаті і виробив собі алібі, бо того дня буде „робота". Мотика каже, що можливе, що так говорив). І дійсно тогож вечора сидів у хаті з літниками і дійсно по арештуванні підсудного по вбивстві довелося йому просидіти лише 48 годин. Зістрінувшись другого дня по вбивстві з В. Біласом, цей з іронією сказав, що „Голувко виїхав без білету до неба". Щойно по двох тижнях по вбивстві підсудний довідався від В. Біласа близші подробиці про вбивство, а саме: В. Білас, довідавшись від підсудного Мотики що в пансіоні Сестер Служебниць мешкає посол Голувко, повідомив негайно про це Михайла Гнатова в Тустановичах. Цей доручив В. Біласови зібрати ще докладніші інформації та зголоситись вдруге до нього В. Біласови. Після того М. Гнатів видав приказ убити пос. Голувка і вбивство мали виконати сам В. Білас та Дмитро Данилишин. Критичного дня оба позичили плащі, а на голову затягнули кашкети і пішли до пансіону СС. Служебниць, де мав ждати на них підс. Буній. Опісля підсудний оповідає, як убито пос. Голувка.

Предсідник показує йому два револьвери (підсудний пізнає один як зброю В. Біласа).

Далі зізнає Мотика, що краєва команда ОУН була невдоволена з убивства Голувка, приказу не давала, лише сам Михайло Гнатів, який хотів таким чином виплисти наверх в організації, дав приказ убити пос. Голувка. Про приказ Гнатова могла знати щонайбільше повітова організація. На питання предсідника підсудний каже, що з „пятки" в Трускавці знав лише В. Біласа та Д. Данилишина, а про інших не знав. Тоді знову предсідник відчитує зізнання підсудного в слідстві, де він каже, що сам зорганізував „пятку", до якої належали: Василь Ярослав та Володимир Білас, Д. Данилишин та Буній. Присягу відобрав від Д. Данилишина та В. Біласа на револьвер, що належав до організації. Їхня пятка мала два револьвери, а саме: один дав „пятці" М. Гнатів, а другий заміняли.

(Далі буде).

ВАРТІСТЬ ОДНОСТАЙНОСТИ

Мабуть у ніякім загально по цілім краю вживаним продукті одностайність не є така необхідна, як у цигаретках. Вибагливі курці домагаються, щоб їх цигаретки вважалися з дня на день однаковою якістю й лагідністю.

Ідучи назустріч цьому домаганню, фабриканти цигареток Локі Страйк придержуються якнайбільшої бачности в їх виробі. Більш як шісдесять чутких приладів вживається на те, щоб кожда цигаретка Локі Страйк була точно похожа одна на одну. У висліді ви не можете знайти ріжниці між подиноками цигаретками Локі Страйк, бо у їх виробі кождий крок є кроком, що прямує до одностайности.

Найкращі тютюни турецького, а то й багаторічного збору йдуть на виріб ваших Локіс, і тим запевняють тютюнам одностайність. У виробі згаданих цигареток до одностайности причиняються теж: вправна робота, модерна точність машинерії і постійний нагляд та пробування.

Крім того при виробі Локіс 86 відсотків тютюнового листя викидається, бо вживається лише найкращих середніх листочків. Ці середні листочки походять з найдобірніших тютюнів, „сметанки збору".

Внаслідок того кождий Локі приходить до вас таким, якого ви собі бажаєте. Отже не диво, що Локіс є завжди такі лагідні і легкі. (Оголош.)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

80.

©1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Мосар побачив, що тепер кождий момент міг заважити. Він знову подивився на гарну жінку, що стояла коло Ольої. З підшептів у палаті він знав, що це не міг бути ніхто інший, як та чужинка, котру Котан хотів узяти собі за королеву. „Булоте!" — він крикнув до свого сина — „бери свою жінку, а я беру свою". З цими словами на устах він кинувся наперед, схопив Джейну за пояс та підняв її в руках угору, заки Ольоя або Панатлі могли вгадати, чого він хоче.

Він зникнув за завісами, держачи в руках жінку, яка з ним борикалась. Потім Булот пробував схопити княжну, але Панатлі вхопила його за ноги та пробувала звалити напасника на землю. Він копав її люто, але скоро побачив, що втратить княжну, як не позбудеться цеї лютої напасниці. Кинувши Ольою до землі, він схопив Панатлі за волосся та виняв ніж.

У ту мить завіса за ним нагло відхилилась. У двох легких скоках легка постать перебігла кімнату. Заки ніж Булота досягнув своєї цілі, хтось схопив його за руку, а могучий удар звалив його до землі без життя... Як над Тарзаном закрилися води збірника грифа, він поклав усю надію на один вигляд. Він бачив у воді ясну смугу світла, яке проходило крізь малий отвір у скалі по противнім боці.

Скорими могучими ударами рук він поплив наперед, дбаючи плисти якнайскорше. Він чув за собою хлюпання води великого грифа й бовтання води, як він плив уперед, тут тай за ним. Як він відплив до отвору в скалі, то побачив, що частина отвору над водою замала, щоби пропустити його тіло. Отже його життя залежало від того, як завелика діра під водою. Зібравши всі сили, він кількома сильними ударами рук доплив до діри та, простягнувши руки перед себе, кинувся в діру.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".